

Література

1. Тарханов И. А. Замена наказания по Советскому уголовному праву: монография / И. А. Тарханов; науч. ред. проф. В. П. Малкова. – Издательство Казанского университета, 1982. – 185 с.
2. Постанови Пленуму Верховного суду України у кримінальних справах (4-те вид., змін. і доп.). – К.: Видавничий дім «Скіф», 2009. – 536 с.
3. Ткачевский Ю. М. Замена уголовного наказания в процессе исполнения / Ю. М. Ткачевский. – М.: Юридическая литература, 1982. – 136 с.
4. Критерії і показники оцінки ступеня виправлення засуджених: метод. рекомендації / Сахнік О. В., Пузирьов М. С. / за заг. ред. докт. юрид. наук, проф. І. Г. Богатирьова. – К.: Ін-т крим.-викон. служби, 2014. – 63 с.
5. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 14.10.2014 (офіц. текст). – К.: Паливода А. В., 2014. – 240 с.
6. Яковець І. С. Умовно-дострокове звільнення та заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. – PRI, – 2012. – 202 с.
7. Гущина Н. А. Поощрение в праве: теоретико-правовое исследование: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Н. А. Гущина – СПб.: С.-Петербург. гос. ун-т, 2004. – 38 с.
8. Кримінально-виконавчий кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 08.04.2014: (офіц. текст). – К.: Паливода А.В., 2014. – 96 с.

УДК 340.П, 343.98

Ланцедова Ю. О., к. ю.н.,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ОКРЕМИХ ПРИНЦИПІВ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ УКРАЇНИ

Змагальність сторін. Цей принцип, передбачений п. 4 ч. 3 ст. 129 Конституції України [1], дубльований статтею 22 «Змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості» КПК України [3] і підтриманий багатьма авторами: Є. Г. Коваленко [6, с. 50], О. П. Кучинська [7, с. 32-33], М. М. Михеєнко [8, с. 232-233], В. М. Тertiшник [9, с. 51], О. Г. Яновська [10, с. 42-43] та ін., коли В. Т. Маляренко навіть у докторській дисертації «Перебудова кримінального процесу України в контексті європейських стандартів: теорія, історія, практика» наполягав на тому, що змагальна форма є найбільш придатною для сучасного вітчизняного кримінального процесу [5, с. 12], виглядає необґрунтованим щодо кожного з видів судочинства, але особливо щодо кримінального судочинства.

Будь-яке змагання зумовлює наявність переможця та переможеного, а в кримінальному судочинстві, де вирішується доля двох протилежних суб'єктів – потерпілого та переслідуваного, не повинно бути переможців та переможених. Усі суб'єкти кримінального судочинства мають прагнути однієї мети – установити істину і на цій основі правильно вирішити справу, щоб і переслідуваний отримав рівно стільки, скільки заслуговує, і щоб права, свободи, інтереси та обов'язки потерпілого було належним чином відновлено. І якщо припустити, що істину по кожній справі встановити неможливо, то треба тоді й прямо говорити, що певні кримінальні справи вирішуються на припущеннях, а не на доведених обставинах справи. Тому в кримінальному судочинстві замість принципу змагальності має бути принцип установлення істини у справі і рівні права та обов'язки особистісних джерел, коли переслідуваний, свідок та потерпілий мають нести однакову кримінальну відповідальність за надання завідомо неправдивих показань і за відмову від надання показань та адміністративну відповідальність за ухилення від явки в правоохоронні органи. Тільки тоді можна якось гарантувати отримання від особистісних джерел правдивих відомостей, коли неправдиві відомості (про що особистісне джерело знає чи мало знати на момент отримання) треба відрізняти від неадекватних.

Судочинство може провадитися й судом присяжних. Участь у кримінальному провадженні присяжних, що передбачена § 2 «Провадження в суді присяжних» гл. 30 «Особливі порядки провадження в суді першої інстанції» КПК України [3], а також інших непрофесійних суддів – народних засідателів, які передбачалися ч. 3 ст. 17 «Колегіальний і одноособовий розгляд справ» КПК України 1960 р. [2], виглядає недостатньо виваженим. І тут справа не стільки в тому, що «для запровадження в кримінальне судочинство України «інституту присяжних в сучасних умовах суду достатніх підстав немає» [5], скільки внаслідок суттєвого порушення інститутом присяжних чи народних засідателів такого базисного принципу кримінального провадження, як професійність (набуття через навчання у ВНЗ багатовікового досвіду: знань і навичок) винесення судового рішення про винуватість чи невинуватість особи.

Ще менш професійною та такою, що порушує конституційний принцип визнання особи винною у скоєнні злочину не інакше як на основі обвинувального вироку [1], виглядає і процедура визнання особи винною та призначення їй покарання в контексті положень гл. 35 «Кримінальне провадження на підставі угод» КПК України [3], коли згідно зі ст. 469, 472 та ін. КПК України [3] винуватість особи та призначення їй певного покарання визначається угодою між підсудним та потерпілим про примирення або угодою між прокурором і переслідуваним про визнання

винуватості. Невиконання такої угоди ст. 389-1 КК України взагалі визнає суспільно небезпечним діянням [4]. Тому у даному випадку не докази кладуться в основу рішення в кримінальному судочинстві, а угода між сторонами, що є надто спірним.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кримінально-процесуальний кодекс України: від 28 грудня 1960 року (зі змінами станом на 13.04.2012) // Відомості Верховної Ради УРСР. – К., 1961. – № 2. – Ст. 15.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: від 13 квітня 2012 року № 4651-VI // Голос України. – 2012. – 19 травня. – № 90–91 (5340–5341).
4. Кримінальний кодекс України: від 5 квітня 2001 року № 2341-III (із наст. змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25–26. – Ст. 131.
5. Маляренко В. Т. Перебудова кримінального процесу України в контексті європейських стандартів: теорія, історія, практика: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09 / Василь Тимофійович Маляренко; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=160045>.
6. Коваленко Є. Г. Кримінальний процес України: [підручник]. – 2-е вид. / Є. Г. Коваленко, В. Т. Маляренко. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 712 с.
7. Кучинська О. П. Кримінальний процес України: [навч. посібник] / О. П. Кучинська, О. А. Кучинська. – Вид. 2-е. – К.: Прецедент, 2007. – 202 с.
8. Михеєнко М. М. Проблеми розвитку кримінального процесу в Україні: вибрані твори / М. М. Михеєнко. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – 240 с.
9. Тертишник В. М. Кримінально-процесуальне право України: [підручник] / В. М. Тертишник. – 4-те вид. – К.: А.С.К., 2003. – 1120 с.
10. Яновська О. Г. Кримінально-процесуальне право України: [навч.-метод. посібник] / О. Г. Яновська. – К.: КНЕУ, 2007. – 208 с.

УДК 343.911

Леонов Б. Д., к.ю.н.,
Національна академія СБУ, м. Київ, Україна

ЩОДО НАПРЯМКІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ БОРОТЬБИ З ТЕРОРИЗМОМ

Одним із пріоритетних міжнародних зобов'язань України перед ООН, іншими міжнародними організаціями, що здійснюють боротьбу з тероризмом, є імплементація світових стандартів безпеки, комплексне та збалансоване впровадження всіх компонентів Глобальної Контртерористичної Стратегії ООН [1].